

stedennetwerk - stadslandbouw

feeding our cities future

Stedennetwerk Stadslandbouw – De kracht van de stad

Verslag van de tweede bijeenkomst van het leertraject 2013 – 2014
op 14 januari 2014 in ONS te Breda.

Welkom en Introductie door Jan Eelco. Thema vandaag is: Wat is de kracht van de stad. Tijdens de vorige bijeenkomst zijn 4 thema's benoemd, (verbinden, slagkracht, kennis delen en hoe krijg ik het voor elkaar?) daar gaan we nu op voortbouwen en kijken hoe Breda het organiseert en al georganiseerd heeft.

Nieuwe gezichten worden voorgesteld:

Er zijn 2 nieuwe steden aangesloten bij het netwerk: **Lelystad** Nelle Marie Peters (zij was er de vorige keer al bij) en **Arnhem**: Jan Hassink van het kernteam stadslandbouw en ook onderzoeker van Wageningen, Betty Jacobi: deelnemer kernteam stadslandbouw met focus op verbinden en groene en duurzame initiatieven, en Lizette Boomgaard: ook lid van het kernteam en zij houdt zich bezig met permacultuur). Andere nieuwe gezichten (Zeist) Peter Vermeulen en Lara Sibbing (Ede).

En Verder: Lidwien Reyn van Duurzaam Door, zij gaat het netwerk versterken en helpen om lokaal sterker worden; Marieke Koot: van Netwerk Platteland en growing cities (de internationale link van ons netwerk). Marielle de Groot van Allee Wonen: zij verzorgt met Jos het ochtendprogramma.

Een mooie opstap naar de discussie van de ochtend is onze LinkedIn-groep waar een discussie gestart is door Marije Mulder over: *hoe zie jij je rol in het faciliteren van stadslandbouw initiatieven?* En een voorbeeld hoe je je rol kunt invullen geeft Sven van de gemeente Alphen: Food4Fifty challenge in Alphen: voor €50/week een minima gezin van gezonde voeding te voorzien.

Stadslandbouw Breda: 'je rol als ambtenaar' presentatie door Jos Brok.

[C:\Users\voorb002\Dropbox\stedennetwerk_stadslandbouw_2.0\@_Leertraject_2013-2014\Bijeenkomst 2 Breda\HetBredaasMenu Jos Brok.pdf](C:\Users\voorb002\Dropbox\stedennetwerk_stadslandbouw_2.0\@_Leertraject_2013-2014\Bijeenkomst_2_Breda\HetBredaasMenu_Jos_Brok.pdf)

Vragen die opkomen:

Aspecten van beleid: op welke plek in organisatie hoort het thuis? Nu duikt iedereen er bovenop. In Utrecht gaat dit juist moeizaam. Niemand weet wat ie met beleidsthema's aan moet; teveel initiatieven. Moet je het wel of niet organiseren?

Definitie van stadslandbouw is nog verwarrend.

Vraag die Jos stelt voor groepsdiscussie: hij zoekt meedenkers over de wolk van initiatiefnemers, waar die wolk naartoe zou moeten. Hoe kan je de kracht van de stad benutten. Hij is bang dat samenwerking leidt tot uitsluiting. Hoe kom je uit die spagaat.

Presentatie initiatief van Buurttuin Hoge Vucht door Marielle de Groot

m.degroot@alleewonen.nl

Marielle werkt bij woningbouwcoöperatie Alleewonen die in Breda Geeren zuid een stadslandbouw initiatief gestart heeft.

Dit buurthuis staat middenin de wijk en wordt veelzijdig gebruikt: oa. als gezondheidscentrum en buurtcentrum; stadslandbouw is een belangrijke ontwikkeling. Marielle ziet haar rol (als woningbouw coöperatie) als aanjagen, opzetten en loslaten van lokale initiatieven. In Breda komt het initiatief met enthousiasme samen met de gemeente van de grond, bij anderen werkt de gemeente juist tegen. Ook niet iedere

woningbouwcorporatie ziet dit als haar taak. Andere punten die ze inbrengt zijn: hoe ga je om met kwaliteit, bestemmingsplannen en regelgeving.

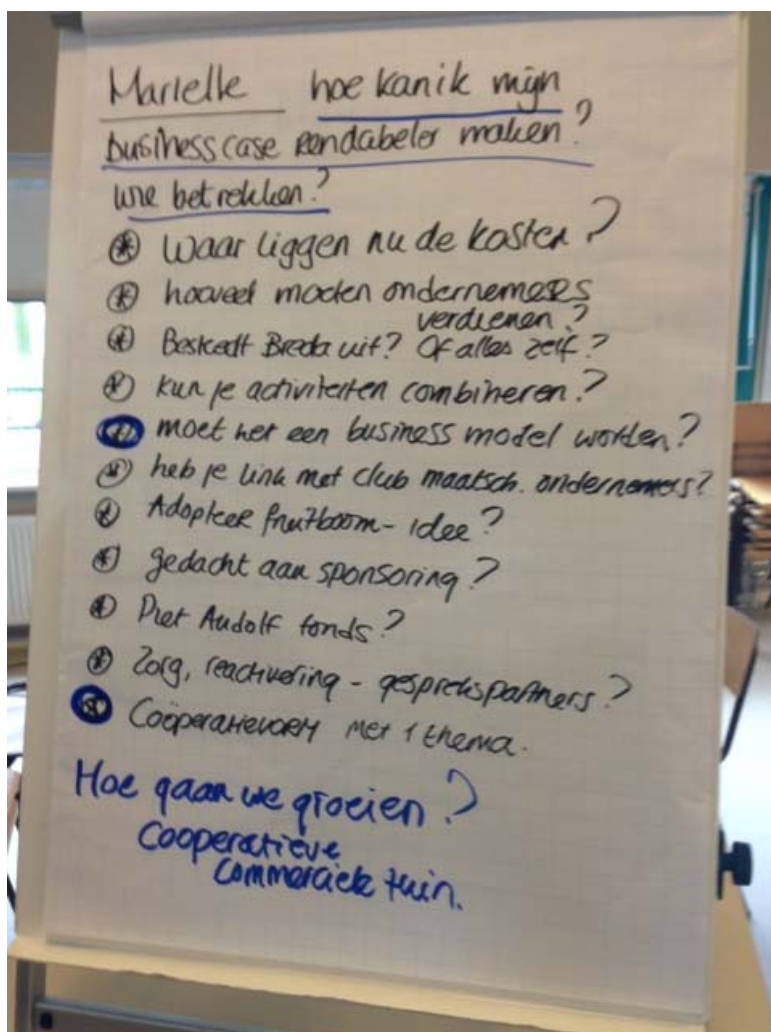
<C:\Users\voorb002\Dropbox\stedennetwerk stadslandbouw 2.0\@ Leertraject 2013-2014\Bijeenkomst 2 Breda\20140113 Stadslandbouw Geeren Marielle Groot.pptx>

Vraag die Marielle stelt voor groepsdiscussie: Hoe maak ik business-case stadslandbouw, met gemeente of met anderen? Alléén afzet van groente is financieel lastig rond te krijgen: hoe kan je inkomsten genereren uit openbare ruimte?

De groep splitst zich in tweeën om met deze vragen aan de slag te kunnen.

Marielle werd getriggerd door:

Moet het wel een commercieel businessmodel worden? Anders organiseren misschien? In coöperatievorm doen, in besluitvorming ruimte geven of bijvoorbeeld een experimentenjaar aangaan? Partijen betrekken in dat businessplan, bijvoorbeeld ziekenhuizen.

stedennetwerk - stadslandbouw

feeding our cities future

Jos: je moet het netwerk niet te veel (willen) organiseren, inhoud (en richting) zoeken in gedeelde waarden. De initiatiefnemers kunnen dan zelf koers bepalen, dit geeft kracht (beetje zweverig).

Hoe sterk moet je het netwerk steunen (met geld)? Utrecht wilde het netwerk financieel steunen, maar merkte dat de energie zakte juist door het steun te geven. Het keerde zich tegen hen.

Uit de discussie komt naar voren dat het prettig is als je als gemeentelijk ambtenaar (met stadslandbouw/voeding in portefeuille) een vrije rol hebt. Vrij kunt bewegen (en kunt verbinden) in en buiten gemeentehuis. Er zijn in ons netwerk stadslandbouw zeker 3 die een vrije rol hebben.

Als dank voor haar enthousiaste bijdrage krijgt Marielle een pakketje Almeerse weelde. Kijk maar eens op: www.almeerseweelde.nl

Na de lunch gaan we met de bus langs een aantal Bredaase stadslandbouwinitiatieven.

Als eerste naar de warmoezerij van het **Landgoed Wolfshaar**. Een enthousiaste vrijwilligster vertelt hoe zij daar aan het werk is en zij attendeert ons op de stichting 'tientjes'. <http://www.tientjesbreda.nl/>

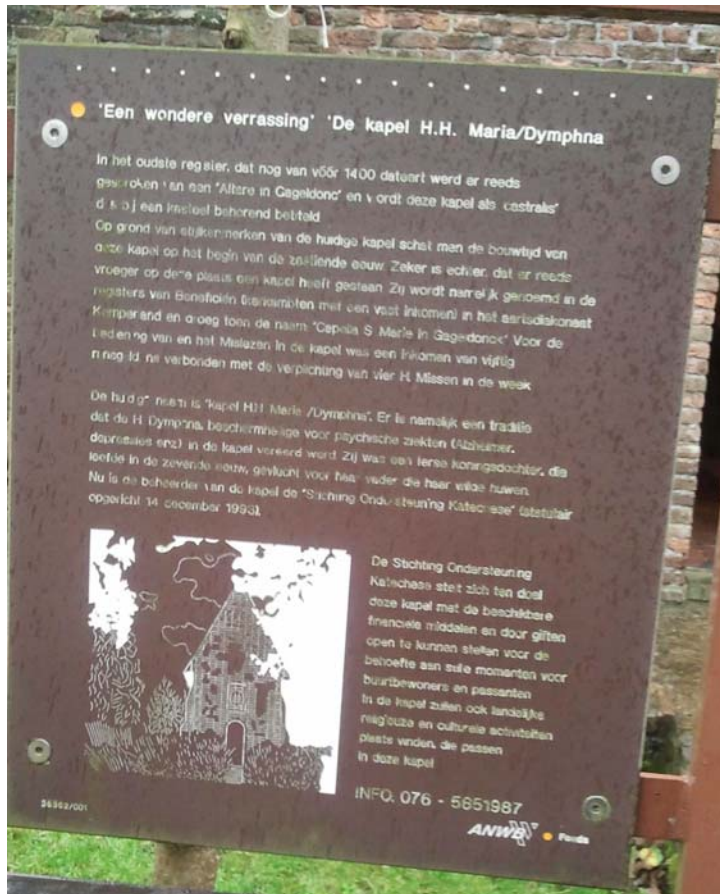
Daar vlakbij ligt op een braak stuk land een moestuin van een aantal idealisten die dat daar gewoon begonnen zijn en nu gedoogd worden.

stedennetwerk - stadslandbouw

feeding our cities future

Daarna naar de **Haagse Beemden** waar bij een klein kapelletje een moestuin is aangelegd, de kapeltuin, door een aantal vrijwilligers op een stuk land dat al heel erg lang braak lag.

Terug in de bus gaat Jan Eelco alvast verder met het programma:

- Nu moeten we verkennen waar we met het netwerk naartoe gaan. Waar staan we over 1 jaar? Hoe gaan we verder met de thema's die besproken zijn in Alphen? Kracht van de stad / voedt de stad in 2020? Lokale initiatieven verbinden op nationaal niveau. Daarom zijn er gesprekken geweest met 'Duurzaam Door', zij gaan ons daarbij ondersteunen.
- Agenda stadslandbouw is al door 18 gemeenten ondertekend, Breda is waarschijnlijk de 19e, er gaat iets leuks gedaan worden als er 20 gemeenten ondertekend hebben!
- Internationale deel van het stedennetwerk, het Grow in the city café is geweest in Groningen, de volgende keer is dat in Almere.

Wout vertelt daarover:

In Groningen was een meerdaagse manifestatie rond participatie en nieuwe ideeën voor het nieuwe structuurplan. In 2 dagen tijd waren er wel 40 bijeenkomsten, 1 daarvan was het stadslandbouwcafé, georganiseerd in samenwerking met RUA, ETC en netwerk stadslandbouw. Er werd begonnen met een excursie langs stadslandbouwinitiatieven in Groningen, toen eten bij het icoonproject 'Tuin in de stad' en daarna (de avond) brede discussie in het café (zie ook www.growthecity.eu). Planologe Laura Lagorio vertelde over Rosario in Argentinië, stadslandbouw is daar een basis voorziening geworden, de gemeente ondersteunt dat daar. Katrien Verbeke vertelde over de initiatieven in Gent, zij

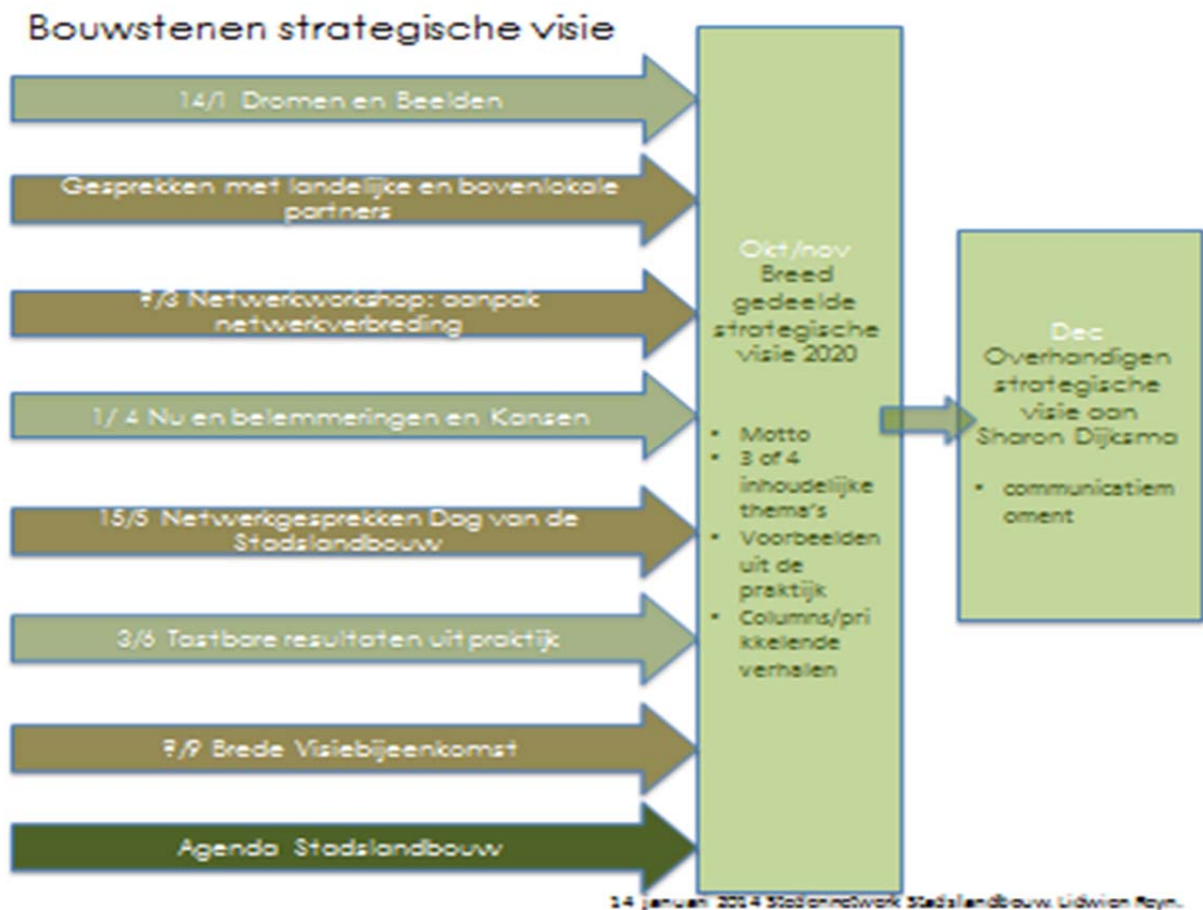
raakte erg geïnspireerd door alle verhalen, in Gent is nu een beleidsvisie vastgesteld: 'Gent en garde' voor lokale en duurzame voeding.

In Groningen was een goed lopend participatie verhaal over groen in de stad, de gemeente wilde er werk van maken maar het kwam niet van de grond. Dankzij Grow zijn er 4 initiatiefnemers die er mee aan de slag gegaan zijn.

2^e bijeenkomst van Grow in the city is halverwege de maand april in Almere: onderwerp, hoe commerciële landbouw verbinden aan stedelijke initiatieven. Verbinding boer en stad. Op de 3e bijeenkomst van het stedennetwerk op 1 april wordt daar meer over verteld.

Bij terugkomst in het buurtcentrum wordt Henk Klein van GDO (gemeenten voor duurzame ontwikkeling) voorgesteld, hij komt kijken hoe wij hier werken.

Presentatie van Lidwien Reijn van Duurzaam Door: de stad in 2020, hoe krijgen we het voor elkaar, hoe kan je van onze expertise leren.

Bouwstenen voor de strategische visie zoals Duurzaam Door ism stedennetwerk het wil gaan aanpakken.

Vanmiddag en de volgende bijeenkomsten werken we aan ideeën, mogelijkheden en belemmeringen, daarna volgen lokale netwerkgesprekken in drie steden: hoe kunnen we beweging krijgen tussen wens en werkelijkheid; in september wordt dan in een gezamenlijke bijeenkomst de ervaring uit de drie lokale bijeenkomsten gedeeld en toegewerkt naar een gemeenschappelijke visie.

Duurzaam Door biedt de mogelijkheid om samen met drie steden op lokale schaal een visie samen te stellen. Jan Eelco, Petra, Sven en Lidwien hebben dit traject al voorbesproken, heb je interesse om hier met je gemeente aan mee te doen, laat dit dan vóór half februari aan Lieneke weten, er kunnen 3 gemeentes meedoen. Je krijgt nog meer info, Lidwien werkt het programma nog uit in een A4.

Heb je belangstelling voor het boekje '10 kansen voor de energieke ambtenaar' geef dit dan ook aan Lieneke door, <mailto:lieneke.vorbij@wur.nl>

De volgende opdracht is om in 4 groepjes jouw droombeeld te geven van voedsel de stad 2020.

Deze tekeningen worden gezamenlijk besproken met korte kreten:

Mieke: Verbinden, zichtbaar en vanzelfsprekend;

Marieke: samen, voedselkennis, verbinden, sociaal en fysiek, kringlopen, beleving;

Jan Eelco: dynamiek, eerst een clash dan nieuwe verbindingen, nu al beginnen, nu fruitbomen planten dan oogstbaar in 2020. Niet alleen voeding, rol overheid minder;

Petra: minder overheid bemoeiing;

Lidwien: het woord overheid is niet gevallen; circulaire systemen en bewustwording daarop; integraliteit als rode draad; middelen organisatie; moet ook praktisch.

Opvallend dat de rol van de overheid bijna niet genoemd wordt. Tekeningen gaan mee als bouwsteen voor visieverhaal.

Afsluiting:

Hoe vond je het vandaag?

Excursie te lang; maar juist tijdens de excursie was er ruimte voor netwerken en gesprekken; excursie was ook een voordeel: het leeft dan meer; inspirerend; positieve dag; leerzame gesprekken; die hobbel kan je zo en zo omzeilen. Wel de moeite om er ver voor te reizen.

Mieke is blij dat Jos er weer is.

We hebben vandaag de droom van ambtenaren bekeken. Marielle liet zien hoe je ook dóór de gemeente heen kon.

Sven meldt nog: Op de bijeenkomst in Alphen zei de wethouder: zorg dat er een stuk ligt over stadslandbouw vóór de verkiezingen, dat is in Alphen gebeurd en nu staat stadslandbouw daar vermeld in het collegeprogramma! Sven zet dat stuk op de LinkedIn-groep.

Heb je een vraag of thema laat het ons weten (voor de 3^e bijeenkomst bv).

Afspraken

- Lieneke maakt een verslag van bijeenkomst 2, wordt volgende week toegestuurd per mail
- Powerpoint presentaties komen op de website
- Publicatie 'Tien kansen voor de Energieke Ambtenaar' te bestellen bij Lieneke
- Lidwien maakt ism Sven, Petra en Jan Eelco voor 1 februari een A4 met kern van Duurzaam Door Stedennetwerk 'Voed de stad 2020'.
- Duurzaam Door wil half februari duidelijkheid hebben wie er mee doen met visie vorming; Er kunnen 3 pilotgemeenten deelnemen.

Belangrijke data

- Bijeenkomst 3: 1 april 2014 in Enschede.
- Bijeenkomst 4: 3 juni 2014 locatie wordt nog bekend gemaakt, er zijn al kandidaten.
- 14 mei excursiedag van de dag van de stadslandbouw.
- Dag van de Stadslandbouw 15 mei 2014 staat in het teken van zorg: Jaap Seidell spreekt over jeugd en overgewicht.
- 17 mei publieksdag van de dag van de stadslandbouw.
- In september gezamenlijke afsluiting Duurzaam Door.

Dank voor jullie inspiratie en dank aan Jos en Mieke voor de leuke locatie en het programma.

Deelnemerslijst bijeenkomst 14 januari 2014	
<u>naam</u>	<u>gemeente</u>
Anke van Duuren	Groningen
Wout Veldstra	Groningen
Sven Thorissen	Alphen aan den Rijn
Rosanne Metaal	Min. Economische Zaken
Betty Jacobi	Arnhem
Lizette Boomgaard	Arnhem
Jan Hassink	Arnhem
Arja Nobel	Amsterdam
Barbara Rijpkema	Utrecht
Annemarie Gout	Utrecht
Leontine vd Meer	Rotterdam
Jos Brok	Breda
Mieke Roozen	Breda
Peter Vermeulen	Zeist
Jaap Beumer	Zeist
Rolf Oldejans	Enschede
Nelle Marie Peters	Lelystad
Arie van den Andel	Ede
Lara Sibbing	Ede
Lidwien Reyn	Duurzaam Door
Henk Klein	Directeur GDO (vanaf 14 uur)
Marjon Krol	ZLTO
Marielle de Groot	Alleewonen
Marieke Koot	Netwerk Platteland
Jan Eelco Jansma	PPO – AGV Wageningen UR
Petra Kop	KOPcoaching
Lieneke Voorbij	PPO – AGV Wageningen UR